

Butikker m.m. i 1950´erne

Udgivet af: Lejre Arkiv, Gevninge Bibliotek og Gevninge Bylaug
november 2012, rev. august 2016

Forord.

Materialet er udarbejdet på grundlag af det materiale, der blev lavet i forbindelse med Lejre Museums udstilling om ”Den gamle Lejre kommunes butikker i 1950’erne”, som blev vist på Gl. Kongsgaard i Gl. Lejre, sommeren 2004.

Gevninge den 10. november 2012

Vivian Møller, Gevninge Bylaug

Rev. 27. august 2016 (Div. tilføjelser og luftfotos fra 1949)

Vivian Møller, Gevninge Bylaug

Forsidebillede: Titelblad til Christian Tobiassens Gevningebog.

Luftfoto 1949 er taget af Sylvest-Jensen og downloadet fra Det Kgl. Biblioteks hjemmeside.

Andre fotos: Lejre arkiverne og Gevninge Bylaug.

Mejeriudsalg i Gevninge, Lindborgvej 142. (Nedrevet)

Luftfoto 1949. På hjørnet tv Gevninge Brugs, til højre for Brugsen "Landmandshåb" Andelsmejeriet "Landmandshåb" blev grundlagt 1889. Mejeriet lå lige ved siden af Brugsen, og som Brugsen var det en del af andelsbevægelsen.

Til mejeriet hørte et mejeriudsalg. Her kunne folk komme om formiddagen med deres kander og købe mælk.

I 1950'erne og indtil mejeriet lukkede i 1958 var Alfred Jensen mejeribestyrer. Han var født i Fårup, hans kone, Johanne, i Gevninge.

Mælken køres ud fra mejeriet.

På mejeriet kunne man leje en fryseboks. Der var åbent et par timer om dagen. Man havde ikke, som i byerne, isskabe derhjemme. I byerne måtte man ned i ismejeriet og købe en isblok, som blev lagt i en blikkasse, som stod nederst i isskabet.

I 1930'erne og 40'erne var der endnu en service i mejeriet. Man kunne få brusebad! I nogle flotte brusekabiner på løvefødder! Pris 10 øre. Det var dog mest kvinder og børn, som benyttede sig af dette tilbud. Mændene tog ind til badeanstalten i Roskilde. Den 30. maj 1959 købte skovfoged Kristiansen fra Bognæs mejeriet for 52.000 kr. og lavede det om til en sodavandsfabrik med navnet "Apollo". Sodavandsfabrikken havde en helt speciel æblemost lavet på Gravenstenæbler.

Sodavandsetiketter fra Apollo.

I det gamle mejeri blev der også plads til en filial af Bondestandens Sparekasse, som senere flyttede over på den modsatte side af vejen.

Bygningerne blev for ca. 30 år siden revet ned, og i dag ligger rækkehusbebyggelsen "Apollolunden" på stedet.

Viktualiehandelen i Gevninge, Gevninge Bygade 22

Huset blev opført i 1948. Det var efter krigen og der var boligmangel og mangel på materialer. For at få et boliglån skulle man derfor bygge huset så stort, at der kunne være en lejlighed, man kunne leje ud. Husene blev derfor bygget i to etager, hvor man så typisk lejede 1. sal ud. Ønskede man ikke at udleje, skulle lejligheden stå ubrugt, man måtte ikke selv tage den i brug. I nr. 20 valgte man at lade den stå ubrugt hen.

Der boede en skomager, Ejvind Jacobsen, og en dameskrædder, Valborg Houborg, da Helge og Inger Petersen købte huset i ca. 1951. Helge kom til Gevninge som 10-årig fra Ordrup ved Kirke Sonnerup og Inger var født i Gevninge. Helge og Inger indrettede en del af stueetagen, 45 m², til slagterforretning med kølediske. Den resterende del af stueetagen, også 45 m², blev deres beboelse. 1. salen var stadig lejet ud og i kælderen havde man toilet og vaskerum. De fik slagtervarerne fra Houlberg.

Helge Petersen solgte forretningen ca. 1955 til slagter Baltzer i Kirke Saaby, hvor denne i forvejen havde en forretning. Det blev dog for meget for ham at drive to forretninger og han valgte derfor at bortforpagte den i Gevninge.

Det blev til Kaj Petersen og hans kone Sys, som forpagtede den i januar 1956. Der var stadig forretning og beboelse i stueetagen og udlejning af 1. salen.

Kaj og Sys kom fra Ringsted, hvor Kaj var i slagterlære og Sys ekspedient i en manufakturhandel. Efter endt læretid fik Kaj job hos slagter Baltzer i Kirke Saaby inden han og Sys forpagtede forretningen i Gevninge.

Efter en tid købte Kaj og Sys huset.

Da det kneb med at få forretningen til at løbe rundt, valgte de at stoppe sidst i 1950'erne.

De lejede stueetage og forretning ud til Fritjof Rossen og flyttede selv op på 1. salen. Rossen havde dog ikke forretningen så længe.

I mellemtiden havde kommunalbestyrelsen besluttet, at man godt måtte bebo hele sit hus, og Kaj og Sys overtog derefter hele huset og nedlagde forretningen. Det betød, at bagbutik- og butiksdøren skulle mures til. Murermester Vilhelm Olsen, som boede overfor, havde heldigvis nogle røde mursten liggende, som dem huset var bygget af. Og med dem blev dørene muret til, så man slet ikke kan se, hvor dørene har været.

Efter at have lukket forretningen fik Kaj job på konserverfabrikken Hafnia, hvor han bl.a. skulle sørge for hygiejnen. Ca. 3 år efter fik han konstateret sukkersyge, og da hans broder på det tidspunkt havde startet et tagdækkerfirma, gik han i kompagniskab med ham. Da det blev værre med hans sygdom, fik han job som pedelmedhjælper på plejehjemmet i Herslev og på Trællerupskolen.

Sys tog uddannelse og job som skolelærer. Hun var derudover i en periode formand for socialdemokratisk vælgerforening for Herslev-Gevninge.

1980 blev huset restaureret og der blev bygget carport til huset.

Gevninge Kolonial- og farvehandel, Gevninge Bygade 24

Huset blev opført i 1950 af Axel Viggo Jensen. I 1955 havde Axel Viggo Jensen kolonial- og farvehandel i huset. Axel Jensen var født i Kisserup, og hans kone, Helene Marie, var født i Hvalsø. De byggede huset i 1950 og boede forinden i Bygaden 48A. Axel var maler, og

halvdelen af stueetagen blev indrettet til farvehandel. Hans kone passede butikken. Ca. 1952 fik Axel konstateret malerforgiftning i blodet. Han holdt op med at male, og butikken kom til også at omfatte kolonialhandel. I 1956 blev han rask nok til at begynde at male igen, og de lukkede forretningen. I 1960 byggede de hus på Lillemarken i Gevninge og flyttede. Huset har lige siden været almindelig beboelse.

Sønnen Knud Jensen foran butikken.

Købmand Pilmann i Gevninge, Gevninge Bygade 39

Luftfoto 1949

Huset er opført i 1925 af Christian og Karoline Christensen fra Trunshøjgård ved Borrevejle. Ca. 1930 overdrog de det til deres søn Harald Christensen, da denne var udlært.

Ca. 1940 overtog Hans Holger Pilmann og hans kone Asta butikken. Han var født i Karlstrup og hun i Skælskør. I butikken havde de en ekspedient.

Butikken var rødmalet både udvendigt og indvendigt, både vægge, radiatorer m.m. Pilmann byggede annekset, som blev brugt til lager.

1963 overtog Kaj Chr. og Else Frandsen butikken. De kom fra Roskilde, hvor Kaj havde været lærling i Brugsen på hjørnet af Ringstedgade og Støden (i dag er der konditori) i Roskilde. Else var bestyrer af Schous sæbehus i Skomagergade i Roskilde.

Da de overtog butikken, blev den malet lysegrøn. De handlede med almindelige kolonialvarer, koks og petroleum. I annekset var udover lager også salg af værktøj og haveredskaber. Til butikken hørte også en benzintank, Esso, samt en tank til knallerter. Der var vareudbringning hver fredag.

I slutningen af 1970'erne skulle Bygaden kloakeres, hvilket betød, at det blev svært at komme til og fra butikken, og dermed en nedgang i salget. Kaj, som i mellemtiden havde uddannet sig til ejendomsmægler, flyttede købmandsbutikken hen til annekset (KFmarked). I hovedbygningen indrettede han ejendomshandel (Elite ejendomskontor).

1984 overtog Gunnar Nielsen butikken og i hovedbygningen kom der en butik med strikkegarn og brugskunst (Ingelise fra Stetteager).

Da Ingelise ca. 1985 flyttede, blev købmandsbutikken flyttet tilbage til hovedbygningen og i annekset kom der en bodega "Stumps bodega". Gunnar Nielsen opgav købmandsjobbet og blev ekspedient hos SS-engroslager. Butikken stod derefter tom et stykke tid.

Den 1. juli 1987 købte Egon og Helga Vadskjær købmandsbutikken. Med i kontrakten var også "Stumps bodega". Inden Egon og Helga kom til Gevninge, havde de haft kiosken på Hedegårdsvej i Roskilde, Kroghs bageri på Helligkorsvej (også Roskilde), som de lavede om til ostebutik og et "hvil" på knapt et år i Lejre.

2. april 1990 overtog de "posthuset", da dette lukkede på Lindborgvej. Efter at have haft posthus 17 år i Jylland, var dette job dem ikke ukendt.

Egons sygdom bevirkede, at de blev nødt til at opgive at drive butikken, og de besluttede at leje den ud fra 1. august 1993.

Det blev til Kim Petersen fra Greve som lejede den. Butikken havde på det tidspunkt en omsætning på 2,4 mio. kr. Kim blev dog kun ca. 2 år og lejemålet gik videre til Per Rasmussen.

Da "posten" overgik til Brugsen, betød det et fald i butiksomsætningen, og efter en kort tid som købmand valgte Per at "rykke teltpælene op" og flytte til Færøerne. Vadskjær solgte nu butik og bodega til Michael Bengtsen i Gevninge.

I hovedbygningen åbnede 1. februar 1998 "Hair & Beauty", som bestyredes af Susanne Trust og i annekset åbnede Gevninge Pizza & Grill den 1. september 1997. Disse to butikker er der stadig.

Brødudsalget i Gevninge, Kirke Allé 2

Huset er opført 1860. I 1947 flyttede smed Hans Nielsen og hans kone, Margrethe, ind i deres nyindkøbte hus. De kom fra Herfølge. Hans Nielsen oprettede et cykelværksted med salg af nye og brugte cykler. Butikken, som blev drevet uden nogen medhjælp, fungerede til Hans Nielsens pludselige død i 1953. Enken, Margrethe Nielsen, forsøgte først at ernære sig som syerske i Roskilde, men valgte efter et halvt års tid at indrette brødudsalg i butikken. Det ernærede hun sig og sine 4 børn ved, indtil hun solgte huset til overtagelse 1. januar 1961. Brødet fik hun fra Torkilstrup. Få år efter overtagelsen lukkede brødudsalget.

Tatol, Lindborgvej 166

Luftfoto 1949

Huset er opført i 1926. Fra 1928 var der frisørsalon ved Stine Andersen. Stine var født 1870 i Kisserup og datter af husmand Jørgen Hansen og hustru Marianne. Stine havde boet med sin mand, Niels Andersen, i Allerslev. Da han døde i 1928 flyttede Stine til Gevninge og fik frisørsalon.

I 1930'erne til ca. 1946 var det Tatoludsalg ved Otto Emil Davidsen. Otto Davidsen var født i Dresden og var kommet fra Lindholm, hvor han havde været fodermester og boet i "Polakhuset". Otto Davidsen byggede annekset til huset, hvor hans kone, Ellen Kirstine fik Tatoludsalg samt iskiosk. Selv havde han Lillebilskørsel.

Ca. 1946 overtog Lilian Stender butikken. Lilian og hendes mand beskæftigede sig også med rideheste, og de flyttede ca. 1950 til Såby.

Ca. 1950 overtog Hans og Edith Hansen Tatoludsalget. Hans, som var smedesvend, var født på Orø, Edith i Helsingør. De havde udsalget i ca. 3 år. Efter dem fulgte Larsen, som dog kun havde det et års tid. Larsen flyttede da til Rønnede-egnen.

15. februar 1954 købte Marie Andreasen fra Lolland Tatoludsalget.

Det hed Tatoludsalg på landet og Schous sæbehuse i byerne. Det var Schous sæbehuse, der ejede begge, og de havde eneret på levering af varer til Tatol. Tatol lå altid ved landevejen og de levede fortrinsvis af "strøgekunder". De handlede med stort set alt, lige fra kolonialvarer, øl,

sodavand, plasticbaljer, strømper, undertøj, cremer, hårnets og garn til legetøj og glansbilleder. Stort set det man kalder "en blandet landhandel". Der var også kaffemølle og salg af petroleum. Til butikken hørte også en benzintank, som senere blev udvidet til to tanke, en til almindelig benzin og en til "super". Benzintanken var åben dag og nat. Ved tanken var en klokke, man ringede med, når man skulle have benzin, der var nemlig ikke noget, der hed selvbetjening. Det kan ikke have været særlig morsomt at blive vækket ved klokken midt om natten, når der var nogle, der skulle købe benzin. Men det var vilkårene dengang. Det gik nok ikke i dag.

Der var i øvrigt i alt 5 benzintanke i Gevninge i 1950'erne. Foruden ved Tatol var der en ved Lindenberg kro, en ved mekanikeren (Lindenbergvej 146), en ved Brugsen og en ved købmanden i Bygaden. Og der har ikke været mere end 50-200 meter imellem dem.

Når man havde et Tatoludsalg, skulle man betale 15 % af salget til Schous sæbehuse, og det var en ret stor sum. Marie Andreasen begyndte derfor at købe varer ind fra andre steder end Schou, hvilket de ikke syntes om. Hun opsagde derfor, i 1960, kontrakten med Schous sæbehuse, og gik over til at blive almindelig købmand. Som sådan fortsatte hun til 1967.

12. december 1967 forpagtede hendes datter, Else Jørgensen, butikken. Hun havde den i ca. 2 år og kom derefter til et brøudsalg i Roskilde.

12. oktober 1969 købte Johannes Christensen og hans kone Ida butikken. Johannes er træskomand, og kørte derudover varer ud for sodavandsfabrikken "Apollo". Ida drev butikken, som fik navnet "Hos Ida". Der var mange på egnen, som var glade for Johannes. Han skulle efter sigende have lavet nogle rigtig gode træsko. De blev lavet efter ens fødder, så de passede altid. "Hos Ida" var der til ca. 1980, og stedet har siden haft skiftende ejere, i 1990 var det kiosk og i midten af 1990'erne, var der Grillbar. Siden solcenter, i dag er der kun beboelse.

Kiosken ca. 1990.
Anette Christensen og Per
Petersen

Mejeriudsalget, Gevninge Bygade 31

Huset blev bygget i 1960 af Regner Nielsen og hans kone Edith.

Edith, hvis fødenavn var Edith Erna Elise Plank Jørgensen, var født 1914 i Kisserup.

Svend Regner Nielsen var født i Gevninge i 1910.

Edith og Regner blev gift i Kisserup kirke i 1939. På det tidspunkt var Regner husmand i Kornerup. I FT1940 boede de hos Regners søster Helga i Kornerup.

Hvad de har lavet fra de boede i Kornerup til de byggede huset i Gevninge vides ikke.

I huset havde Edith ismejeri og Regner vognmandsforretning, Taxi.

Edith var meget populær blandt byens børn og mange lagde vejen indenom på vej hjem fra skole.

Regner døde i 1979 og Edith drev ismejeriet videre.

Edith i sit ismejeri

Edith døde i 1994. De havde ingen børn.

I 1998 blev huset bygget om til almindelig beboelse.

Sprøjtehuset, Gevninge Bygade 29

Bygningen blev opført 1900.

Oplysninger og fotos af sprøjtehuset ønskes. Henvendelse vivianus@post.tele.dk